

Posudek oponenta na diplomovou práci Michala Nondeka Efektivita tréninku kognitivních funkcí u klientů se schizofrenií a schizoafektivní poruchou. Katedra psychologie FF UK 2007.

Autor předkládá práci přiměřené rozsahu a odpovídajícího formálního zpracování. Logické jsou také tři sekce teoretické části: kognitivní deficit, jeho dopad na běžný život a jeho zvládnání tréninkem kognitivních funkcí. Oceňuji, že se autor zbytečně nepouštěl do přehledu různých teorií schizofrenie, ale od počátku se soustředil na kognitivní deficity a jejich přehled. Tím také celá práce dostává zřetelně profil psychologický a nikoliv psychopatologický. Pěknou přehledovou kapitolou je zpracování tématu ekologické validity, která je obecným problémem všech psychologických testů a v neuropsychologii má pochopitelně (spolu s prediktivní validitou) zvláště významné dopady. Čtenářsky příjemné je také shrnutí na závěr této kapitoly s výhledem na další potřebná zkoumání. Zajímavá je také kapitola věnovaná rehabilitaci, resp. tréninku (a je to třeba rozlišovat, jak také upozorňuje autor) kognitivních funkcí. A podobně jako v tématu neuropsychologického testování se i zde vynořuje otázka, jaký je přenos efektu tréninku kognitivních funkcí do běžného života. Kapitola je opět zakončena srozumitelným shrnutím. K této části mám doplňující otázku: co se ví o spontánní úpravě kognitivního postižení u schizofrenních pacientů? A ještě obecná otázka:

Empirická část je uvozena devíti hypotézami, vstupujícími do ověřování. Jsou zajímavé a jistě jsou i podloženy nějakou hlubší úvahou, proč zkoumat právě je. Škoda, že takové vysvětlení v textu chybí. Anebo je to z nějakého důvodu evidentní? Z předchozího textu to nevyplývá. Proč je např. postulovaná hypotéza, že „existuje vztah mezi efektem tréninku a bydlištěm probanda“? Atd. Hypotézy jsou také formulované obecně, tedy, že existují vztahy. Výjimkou je hypotéza č. 9 „Existuje pozitivní vztah ...“. Proč je tomu tak? Nicméně autor sestavil zajímavý dotazníkový komplet, který není u nás zatím rozšířen a slibuje tak poskytnout originální data. Vlastní trénink kognitivních funkcí probíhal na několika pracovištích. Otázka: podmínky i podoba tréninku se mírně lišily; jak toto komentovat při slučování a společném vyhodnocování výsledků? V prezentaci výsledků se u hypotézy č. 1 (rozdíl v sebeposouzení kognitivního deficitu) konstatuje, že došlo ke zlepšení sebeposouzení. Co to přesněji znamená? Je posouzení přesnější, objektivnější, anebo pozitivnější? Tady se ukazuje zmíněná nevýhoda jen obecně formulovaných hypotéz. A podobně u dalších hypotéz: co např. znamená konstatované signifikantní zlepšení u dotazníků pro blízké osoby? Atd.

Diskuse výsledků je přiměřeně obsažná využívající vlastní zjištění i názory jiných autorů. Zvažování výsledků je přiměřeně opatrné. A zde se opět vnucuje otázka, jaké by byly výsledky u skupiny pacientů léčených „pouze“ klasickým způsobem neuroleptiky, režimovou a podpurnou terapií na odděleních typu PCP. Celkově vyznívá práce jako výrazný podnět pro stálé rozšiřování péče o schizofrenní pacienty.

Trochu zvláštní postup zvolil autor při práci se sekundárními citacemi literatury. Např. na str. 12 nalezneme odkaz „McGurková, 1999 in Fridrich, 2000“. Vzadu v seznamu literatury nalezneme jen Fridricha, 2000 (patrně jde o sborník, ale to nepoznáme...) a nikoliv McGurkovou. Ovšem jinde, např. na str. 25 je podobná citace „Burgess, 1997, in Chan et al., 2006“, kdy vzadu v seznamu nalezneme jak celou citaci Burgesse, tak Chana ...

Pochopitelně, že tak neadekvátně narůstá seznam použité literatury... A ještě detail: téma je čtenáři ještě více přiblíženo, když se v textu uvádějí křestní jména zmiňovaných autorů. Drobný problém ale vzniká tehdy, když někde křestní jméno uvedeno je, jinde pouze ve zkratce.

Práci považuji za zdařilou, podnětnou a doporučuji ji k obhajobě.

Praha 31.12. 2006

Jiří Šípek

Handwritten signature of Jiří Šípek in black ink, written in a cursive style.